

Rigsdagstidende.

1854. Forhandlingerne paa Landstinget. № 142.

Femte Session.

84de Møde.

Torsdagen den 9de Marts.

(Fortst.)

Madvig (fortsat): Derfor have vi troet at burde gaae ud paa, ved Siden af de tidligere Fritagelser at opstille en Fritagelse af en anden Art, der ikke beroer paa en foregaaende Prøvelse og Tilladelse, men en almindelig Fritagelse, der gives, saalænge man ved den Prøve, der kommer efter, overbeviser sig om, at Betingelsen for Fritagelsen, nemlig en virkelig Underviisning hjemme, finder Sted. Det er af den ærede Landstingsmand, der sidst satte sig, bemærket, at det ikke er nok, at Forældrene erklære, at de ville sørge for Børnene, men at det Væsentlige er, at de kunne sørge og virkelig sørge derfor, og derfor savner han Noget i vort Forslag. Men det, som han savner, kunne vi ikke optage, uden at gaae gaae bort fra vort Princip og gaae over til det Modsatte, at man paa en Maade skulde examinere Forældrene, og sige: „Du kan undervise dine Børn, og derfor kunne de fritages“, hvilket vilde være en meget vanffelig Sag. Vi overse naturligviis ikke, at Forældrene skulle kunne sørge derfor; men Spørgsmaalet om denne Forældrenes Gyde henvise vi til den Prøve, som Børnene bagefter skulle underkastes i Skolen. Naar Børnene prøves ved Examinationen, og de da ikke kunne præstere, hvad de skulle præstere, maa det jo antages, at Forældrene ikke have villet eller kunnet gøre deres Pligt, og da er Betingelsen for Fritagelsen ikke længere tilstede; kunne Børnene derimod præstere, hvad de skulle, maa man ogsaa erkende, at Forældrene baade have villet og kunnet sørge for deres Underviisning, siden Bør-

nene have de nødvendige Kundskaber, og derfor maa Fritagelsen for deres Bedkommende fremdeles vedblive. Saaledes have vi opfattet Sagen. Vi tvivle ikke paa, at der ogsaa her vil kunne ske Misbrug; men vi troe, at der ved hvilkensomhelst Bestemmelse om Skolepligten ikke kan undgaaes noget Misbrug, og at det væsentligt kommer an paa en stærk og alvorlig Control af de enkelte Skoleautoriteter. Hvor de ikke ville gøre deres Pligt, der hjælper ingen Anordning, og, at de nærmeste Autoriteter gøre deres Pligt, maae de højere paasee, og, hvis man vil sige: „Ja, men hvis de heller ikke ville gøre deres Pligt“, da maa jeg hertil svare, at, naar man forudsætter, at de, der skulle overholde Loven, ikke gøre deres Pligt, saa mægter Loven intet; thi Lovene ere skrevne under den Forudsætning, at de Mænd, der skulle paasee deres Overholdelse, ogsaa virkelig paasee denne.

Det er denne § 1, ved hvilken der især har været reist Tvivl. § 2 har derimod i det Hele taget fundet Billigelse, baade af den ærede Cultusminister og ogsaa af andre Medlemmer. Den ærede Cultusminister havde blot Tvivl, om det kunde gaae an at ophæve Pløiefestferierne, og han beraabte sig i saa Henseende paa de Erklæringer, der desangaaende vare afgivne af Skoledirectionerne. Jeg er ogsaa ved Samtaler med enkelte Medlemmer af Thinget bleven bestyrket i, at der finder nogen Meningsforskjel Sted i denne Henseende; men jeg troer alligevel, at den Betydning, man lægger i Pløiefestferierne, er meget for stor. Jeg indrømmer vel, at der kan være en lille Ulempe ved at ophæve Pløiefestferierne med Hensyn til Forældrene; men jeg troer, at vi maae huske paa, at man, ved at ophæve Pløiefestferierne, vinder en betydelig Lettelse i andre Henseender.